

konati v nepřítomnosti obžalovaného, když tento pro nemoc nemůže se k soudu dostaviti, leč že by obžalovaný dal k tomu výslovné svolení (roz. ze dne 25. května 1887 č. 5955). Proti rozsudku v nepřítomnosti obžalovaného vynesenu může tento podati u sborového soudu I. stolice odpor ve lhůtě stanovené pro ohlášení zmateční stížnosti. Tomuto odporu dejž soud místa, dokáže-li obžalovaný, že neodvratitelná překážka ku hlavnímu přelíčení mu zabránila se dostaviti. Nebyl-li podán proti takovému kontumačnímu rozsudku odpor, a objeví-li se později, že obžalovaný nespravedlivě byl odsouzen, nemůže tento dovolávati se zákona ze dne 16. března 1892 č. 64 ř. z., kterým poskytuje se náhrada nevinně odsouzeným, neboť nárok na náhradu nepřisluší odsouzenému, který nespravedlivé odsouzení zúmyslně přivodil, aneb který proti kontumačnímu rozsudku zúmyslně odporu nepodal (§ 1 cit. z.). Při přestupcích jest řízení, nelze-li obviněnému doručiti obsílku, ponechati ve své míře (§ 452 ad 2. tr. ř.).

III. Právo poplatkové.

Ustanoví-li se ve sporném řízení nepřítomnému zástupce, jest ovšem tento osvobozen ode všech poplatků; místo má tu pouze záznam poplatků kolkovních (§ 29. popl. zák.). Při tom sluší rozeznávati, je-li tu dostatečných prostředků náležejících nezvěstnému čili nic; v prvním případě uhradí se totiž po vynesení právoplatného rozsudku všechny poplatky ze jmění nepřítomného; není-li tu žádného jmění, užije se předpisů, jež platí pro osoby chudé (vým. fin. min. ze dne 1. prosince 1853 č. 37060).

Neutralita.

I. Pojem a druhy.

Neutralita jest mezinárodní poměr státu ku státům válčícím, záležející v tom, že stát dotyčný mír zachovává a ničeho ani ku prospěchu ani ke škodě válčících států nepodniká, nemísí se ani prostředně ani bezprostředně v jich nepřátelství a setrvává k nim v dosavadních poměrech míru.

1. Neutralita jest úplná, zachovává-li se neutrální stát proti bojujícím stranám ve přičině poměrů válečných úplně stejně,

2. neúplná, když neutrální stát jest zavázán dřívějšími smlouvami jednomu nebo druhému státu válčícímu k částečné pomoci válečné a odpůrce se tomu neprotiví, zvláště když hranice neutrality jinak zůstanou stejny.

3. Neutralita jest všeobecná, když se vztahuje na všechny díly státního území a také na otevřené moře;

4. částečná, je-li toliko na určité části nebo osoby obmezena.

5. Zaručená neutralita t. j. jednotlivým státům zvláštními smlouvami zajištěná neutralita, která se uzavírá buď aby dotyčný stát uchráněn byl útoků nepřátelských anebo aby byl přinucen určité území prohlásiti za nesporné tak, že by toto v případě války buď k užívání nebo potřebě jeho nebo všech válčících států bylo pohotově, anebo že by území smlouvou za neutrální prohlášené bylo vyjmuto z účastenství ve válce. Neutralisovaná území jsou povinna zachovati mír, nesmí se účastniti rozepří států cizích a jsou povinna všemu zabrániti, čím by mír porušen býti mohl.

II. Neutralisované státy a území. Aktem pařížským ze dne 20. listopadu 1815 bylo Švýcarsko, smlouvou londýnskou ze dne 11. listopadu 1831 (čl. 7) byla Belgie prohlášena za stát neutrální. Dle smlouvy

mezi Anglií, Rakouskem, Francií, Pruskem a Ruskem ze dne 14. listopadu 1863 byla Jonským ostrovům při jich spojení se s Řeckem neutralita zajištěna; londýnskou smlouvou ze dne 11. května 1867 bylo Luxembursko prohlášeno za neutrální kteroužto neutralitu má též vůči ostatním státům osvědčovati; Černé moře bylo mírem pařížským dne 30. března 1856 (čl. 11) neutrálním prohlášeno, kterážto neutrálnost byla smlouvou ze dne 13. března 1871 zrušena. Dále bylo stanoveno vzhledem k podmořskému kabelu telegrafnímu na výročním shromáždění Institut de droit international v Bruselu r. 1880, že kabel, který dvě neutrální země spojuje, jest prohlášen za neporušitelný. Podobně uznány byly konvencí ženevskou ze dne 22. srpna 1864 za neutrální ambulance a vojenské nemocnice. Dále zajistila též dobrodinní neutrality personálu nemocnic a ambulancí, který jest ustanoven k dohledu, k službě zdravotní, správní nebo dopravě nemocných, pokud tyto osoby zdravotní své povinnosti konají a nemocné odvázejí neb opatrují. Rovněž obyvatelé, kteří raněným ku pomoci přispívají mají se šetřiti a ambulancím má jich material zůstatí.

III. Povinnosti neutrálních států.

1. Všeobecně: Mezinárodní právo ukládá neutrálním státům za povinnost, aby při provádění neutrality vůbec jednaly v tom přesvědčení, že si počínají nestranně i v tom, co dovolují, i v tom, co odpirají, aby zřekly se zisku, pokud by přisvojením si jeho podporovaly válečné účely jednoho státu proti ostatním.

Nikdo z válčících nemá tudíž práva od neutrálního státu žádati, co nelze z povahy neutrality nutně odvoditi a tím méně, co s pojmem neutrality se nesrovnává. V praxi rozhodnou je však politika, kterou válčící státy vůči státu neutrálnímu za nutnou považují. Má-li některý stát zájem na tom, aby stát neutrální nepovažoval za zjevného odpůrce, ponechá mu v mnohém směru volnost, takže někdy neutrální stát podniká lecos, co často i zásadám o neutralitě odporuje; někdy zase se stává, že neutrální stát při nejmenším zcela bezvýznamném činu k odpovědnosti bývá poháněn.

2. V jednotlivostech dají se povinnosti neutrálnosti v toto shrnouti:

a) Válčícím státům má se válečná pomoc odepřítí.
 b) Území neutrální k účelu vedení války jest uzavřítí; státy neutrální nesmějí své území ku podpoře operací válečných propůjčiti, aniž dovoliti válečným lodím provedení válečných operací v neutrálních vodách; rovněž válčící strany nesmí do vod nebo území státu neutrálního nepřítele pronásledovati.

c) Zakázáno jest provážení zbraní a válečných nábojů všeho druhu územím neutrálním, jakož i vývoz zbraní, válečných nábojů, koní a jiných předmětů válečných.

d) Neutrální stát jest dále povinen péči míti, aby v obvodu jeho právomoci zabráněno bylo vypravení a vyzbrojení lodí, které by zamýšlely loupiti nebo bojovati proti moci, se kterou stát neutrální v míru žije.

e) Nesmí dovoliti ani trpěti, aby strana válčící použila jeho přístavů a vod za základ vodních operací proti jiné straně válčící neb k obnovení nebo rozmnožení zásob válečných nebo zbraní nebo verbování mužstva;

f) Válčí strany nesmí se v jich pravidelných válečných výkonech mimo území neutrální rušiti, a opatření jich jako na př. efektivní blokádu jest šetřiti (viz čl. Blokáda).

g) Stát neutrální nesmí válčícím stranám dovoliti výkon suverenních práv na svém území, jako zvláště verbování a odbývání soudů lapačských. Souhrn povinností neutrálního území dá se tudíž v celku naznačiti jako netrpění žádného bezprostředního nepřátelského činu kterékoli ze stran válčících proti ostatním v území neutrálním a v opomenutí každé pozitivní podpory, kterou by se útočný neb obranný systém válčících stran posiloval.

3. Povinnosti příslušníků státu neutrálního: Pro příslušníky státu neutrálního platí v celku tytéž zásady, neboť jakoli zásady o neutralitě v první řadě států jako jednotlivých podmětů práva mezinárodního se dotýkají, jsou nicméně i jich podanní povinni zásadami těmi se řídit a státy své v tom směru podporovati. Ovšem jsou projevy sympatií s jednou neb druhou stranou válčící úplně svobodny a nejsou právní zákazy takových projevů ani přípustny ani účinný. To platí zvláště o tisku v území neutrálním. Ani to nelze považovati za porušení neutrality, když jednotliví poddaní státu neutrálního dobrovolně vstupují v řady bojujících anebo když s některou z válečných stran obchody dodavací nebo zápůjčky uzavírají, ač-li ovšem není tu činěn nárok na zvláštní ochranu státu neutrálního.

IV. Práva neutrálních států jsou podmíněna největší nestranností.

1. Státu neutrálnímu musí zaručena býti nedotknutelnost.

2. Válčí strany mají se zřici úplně neutrálního území k účelům válečným, každé dotyčné porušení oprávněje neutrální stát brannou mocí na odpor se postaviti po případě úplné zadostučinění žádati.

3. Neutrální území platí pro tuto svoji neporušitelnost zároveň za asyl, do kterého se mohou poddaní států válčících utéci, ano i uprchlý sbor jest zde v bezpečí; neutrální stát ho pouze odzbrojí a o to se postará, by se sbor zase nesešel, aby se nestalo tak území neutrální střediskem pro výpady na nepřátely.

4. V nepřátelském území nesmějí státy válčící s poddanými státu neutrálního vzhledem k jich osobě a jich movitému jmění (zvláště také lodí) nepřátelsky jednati, pokud by se tito nepřátelství neúčastnili.

5. Nemovité statky poddaných států neutrálního ležící v území nepřátelském jsou však daním válečným podrobeny.

6. Jestliže obyvatelé státu neutrálního z důvodu lidskosti opětovně válčícím stranám výhody z nouze poskytují, nepřináležejí stranám válčícím žádné závazné právo na to, ač nezavázali-li se k tomu příslušníci státu neutrálního smlouvami nebo jinými prohlášeními.

Neznalost práva.

I. Všeobecně platí pro veškeré obory právní zásada, že škodlivé následky s nešetřením zákonných předpisů spojené nastanou též tehdy, udá-li se porušení zákonů z neznalosti práva. Každý vyhlášený zákon musí účinkovati a okolnost, že se někdo neobeznámil se zákonnými ustanoveními, netvoří důvod omluvný, pakli se dopustí porušení jich. Jestliť spíše každý následkem autority obsažené v zákonech povinen, aby si zjednal patřičnou znalost ustanovení zákona; škodlivé následky neodvrátí z pravidla ani na-